

Agnieszka Jacewicz
Danuta Małkowska

KADRY I PŁACE 2020

**obowiązki pracodawców
rozliczanie świadczeń pracowniczych
dokumentacja kadrowa, podatkowa i ZUS**

Wydanie XIX uaktualnione

Stan prawny: 1 stycznia 2020 r.



ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.
Gdańsk 2020

Spis treści

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Wstęp	11
-------------	----

Rozdział 1

Nawiązanie stosunku pracy	13
---------------------------------	----

1. Charakterystyka i zasady nawiązania stosunku pracy	13
1.1. Istota stosunku pracy	13
1.2. Zanim dojdzie do podpisania umowy o pracę	23
1.3. Zawarcie umowy o pracę	26
2. Obowiązki pracodawcy wobec nowo zatrudnionych	28
2.1. Badania profilaktyczne	29
2.2. Zapoznanie z aktami prawa wewnętrznego oraz przepisami RODO	31
2.3. Dokumentacja pracownicza	36
2.4. Bezpieczeństwo i higiena pracy	46
2.5. Ustalenie stażu pracy nowo zatrudnionego pracownika	48
2.6. Obowiązki w zakresie ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia zdrowotnego oraz podatku dochodowego	48
2.7. Obowiązki informacyjne zakładu pracy wobec komornika	53
3. Sankcje za naruszenie prawa pracy	53
3.1. Odpowiedzialność pracodawcy	53
3.2. Odpowiedzialność osoby prowadzącej sprawę kadrowe	55
3.3. Upoważnienie pracownika do przetwarzania danych osobowych	57
4. Ochrona danych osobowych – stosowanie RODO w sprawach pracowniczych ..	58
5. Przykład – przyjęcie pracownika do pracy	64
6. Inne formy angażowania pracowników	75
6.1. Zatrudnianie młodocianych	75
6.2. Praktyka absolwencka	81

Rozdział 2

Wynagrodzenie ze stosunku pracy	87
---------------------------------------	----

1. Wynagrodzenie za pracę i zasady jego ustalania	87
1.1. Istota wynagrodzenia i jego elementy składowe	87
1.2. Termin i sposób wypłaty wynagrodzenia	89
1.3. Ochrona wynagrodzenia za pracę	90
1.4. Wynagrodzenie minimalne	91
2. Czas pracy i jego ewidencja	94
2.1. Normy i wymiar czasu pracy	94

2.2. Systemy czasu pracy	102
2.3. Ewidencja czasu pracy	107
2.4. Praca w dni świąteczne i w porze nocnej	112
2.5. Czas pracy kadry kierowniczej	117
2.6. Odpoczynek i przerwy w pracy	118
3. Praca w godzinach nadliczbowych	123
3.1. Istota pracy w godzinach nadliczbowych	123
3.2. Ustalenie przekroczenia norm czasu pracy	124
3.3. Rekompensata za pracę w godzinach nadliczbowych	128
Rozdział 3	
Rozliczanie i dokumentowanie wynagrodzeń	137
1. Procedura naliczania wynagrodzenia	137
1.1. Ustalenie przychodu pracownika	137
1.2. Składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez pracownika	139
1.3. Składka na ubezpieczenie zdrowotne	145
1.4. Zaliczka na podatek dochodowy od osób fizycznych – rozliczenie z urzędem skarbowym	147
1.5. Wpłaty na pracownicze plany kapitałowe (PPK)	170
1.6. Pozostałe potrącenia obowiązkowe z wynagrodzeń	181
1.7. Wynagrodzenie w walucie obcej	190
2. Składki finansowane przez pracodawcę	193
2.1. Składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe)	193
2.2. Składki na fundusze pozaubezpieczeniowe (FP, SFWON, FGŚP, FEP)	200
3. Dokumentacja związana z wynagrodzeniem pracownika	213
3.1. Dokumentacja i opłacanie składek ZUS	213
3.2. Dokumentacja wynagrodzeń	219
3.3. Przechowywanie dokumentacji wynagrodzeń	222
4. Przykład miesięcznego rozliczenia wynagrodzeń	226
5. Wynagrodzenie pracownika delegowanego za granicę	237
5.1. Zasady delegowania pracowników za granicę	237
5.2. Zasady opodatkowania wynagrodzenia za pracę w przypadku oddelegowania za granicę	239
5.3. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym od przychodów z pracy uzyskanych za granicą	244
Rozdział 4	
Wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy	251
1. Urlop wypoczynkowy	251
1.1. Nabycie prawa, wymiar i zasady udzielania urlopu	252
1.2. Wynagrodzenie za czas urlopu	262

1.3. Ekwiwalent za niewykorzystany urlop	270
2. Inne dni wolne od pracy	275
2.1. Urlopy okolicznościowe	275
2.2. Urlop bezpłatny	281
2.3. Urlop wychowawczy	283
3. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy	291
3.1. Ustalanie prawa do wynagrodzenia lub zasiłku chorobowego	291
3.2. Zasady obliczania wynagrodzenia (i zasiłku) za czas niezdolności do pracy	294
3.3. Zasady obliczania wynagrodzenia za przepracowaną część miesiąca	307
3.4. Ujęcie składkowe i podatkowe świadczeń za czas choroby	311
4. Przykłady obliczania wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy	314
 Rozdział 5	
Świadczenia społeczne i socjalne przysługujące pracownikom	329
1. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ..	329
1.1. Świadczenia związane z chorobą ubezpieczonego	332
1.2. Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego związane z opieką nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny	349
1.3. Przykłady obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego	378
2. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego	394
3. Pozostałe świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	397
3.1. Świadczenie przedemerytalne	397
3.2. Zasiłek pogrzebowy	398
3.3. Renta rodzinna	401
4. Świadczenia socjalne zagwarantowane w Kodeksie pracy	401
4.1. Odszkodowania i rekompensaty z tytułu utraty pracy	401
4.2. Odprawy rentowe i emerytalne	403
4.3. Odprawa pośmiertna	404
4.4. Ujęcie składkowe i podatkowe odpraw, odszkodowań, rekompensat	406
 Rozdział 6	
Roczne rozliczenie z urzędem skarbowym w zakresie podatku dochodowego ...	407
1. Deklaracja roczna o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT-4R) ..	407
2. Informacja roczna o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT-11)	408
3. Informacja o wypłaconym stypendium, o przychodach z innych źródeł oraz o niektórych dochodach z kapitałów pieniężnych (PIT-8C)	412
4. Roczne rozliczenie podatku dochodowego	412
5. Przykłady rocznego rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych ...	416

Rozdział 7

Ochrona stosunku pracy. Rozwiązanie i wygaśnięcie umowy o pracę	427
1. Ustanie stosunku pracy	427
1.1. Ochrona stosunku pracy przed zwolnieniem	427
1.2. Wypowiedzenie stosunku pracy	433
1.3. Wygaśnięcie umowy o pracę	439
2. Obowiązki pracodawcy związane z rozwiązaniem umowy o pracę	445
2.1. Obowiązki wynikające z przepisów prawa pracy	445
2.2. Obowiązki związane z rozliczeniami publicznoprawnymi	452
2.3. Pomoc pracodawcy w sprawach emerytalno-rentowych	454
2.4. Przykład – zwolnienie pracownika z pracy	456
3. Upadłość lub likwidacja zakładu pracy	467
3.1. Obowiązki pracodawcy w przypadku likwidacji zakładu	467
3.2. Uprawnienia pracowników zlikwidowanego pracodawcy	472
3.3. Przywrócenie do pracy	475

Rozdział 8

Pozapłacowe świadczenia pracownicze	477
1. Podróże służbowe pracowników	477
1.1. Krajowe podróże służbowe	480
1.2. Zagraniczne podróże służbowe	491
1.3. Ujęcie składkowe i podatkowe podróży służbowych	496
2. Ryczałty i ekwiwalenty za używanie prywatnego samochodu do celów służbowych	499
2.1. Ryczałt za samochód	500
2.2. Ekwiwalent za rzeczywiście przejechane kilometry	501
2.3. Ujęcie składkowe i podatkowe ryczałtów i ekwiwalentów samochodowych	502
3. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS)	505
3.1. Istota i cel tworzenia funduszu	505
3.2. Podmioty tworzące fundusz	509
3.3. Źródła i zasady tworzenia funduszu	510
3.4. Ujęcie składkowe i podatkowe w zakresie ZFŚS	515
3.5. Świadczenie urlopowe	517
4. Świadczenia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy	518
5. Pozostałe świadczenia pracownicze	522
5.1. Posiłki i napoje profilaktyczne	522
5.2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	523
5.3. Ubiór służbowy	530
5.4. Artykuły spożywcze na potrzeby pracowników	530
5.5. Inne świadczenia rzeczowe, nieodpłatne lub częściowo nieodpłatne udzielane pracownikom	531
5.6. Ujęcie składkowe i podatkowe pozostałych świadczeń pracowniczych	535

Rozdział 9

Rozliczenie i dokumentacja wynagrodzeń osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych	539
1. Charakterystyka umów cywilnoprawnych	539
2. Zasady podlegania umów cywilnoprawnych ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz wypłatom na PPK	564
2.1. Umowa-zlecenie	564
2.2. Umowa o dzieło	571
2.3. Zasady podlegania i rozliczania składek osób mających ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy-zlecenia	573
3. Rozliczenia z urzędem skarbowym i ZUS z tytułu umów cywilnoprawnych ..	577
3.1. Podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od umów-zleceń	577
3.2. Podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od umów o dzieło	584
4. Rozliczenie płatnika z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z własnym pracownikiem	588
5. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego dla zleceniobiorców	591
5.1. Warunki uzyskania świadczeń	591
5.2. Zasady ustalania podstaw wymiaru zasiłków chorobowych	594
6. Koszty podróży służbowej zleceniobiorcy	597
7. Przykłady rozliczania i dokumentowania wynagrodzeń osób zatrudnionych na podstawie umowy-zlecenia i umowy o dzieło	598
Wykaz aktów prawnych	615